

Seizoensvorstheuvels

Tijdens de inrichting van het gebied Tussen de Venen werden bij toeval maar liefst rond de 160 vorstheuvels (seasonal frost mounds) ontdekt. Het was amateur-archeoloog Roelie Meijer die de overblijfselen ontdekte tijdens graafwerkzaamheden. De vorstheuvels hadden een verschillende doorsnee, van circa een halve meter tot enkele meters. Ze zijn ongeveer 14000 jaar geleden ontstaan. De wordingsgeschiedenis is min of meer vergelijkbaar met die van een pingo. Een pingoruïne is het overblijfsel van een pingo, die vooral veel te vinden zijn in het grensgebied van Groningen, Friesland, Drenthe en de Kop van Overijssel. Ook op de Veluwe zijn ze te vinden. Het ontstaan van pingoruïnes en vorstheuvels ligt in de laatste ijstijd, het Weichselien, toen het klimaat erg koud was.

Een pingo ontstaat doordat water onder grote druk door een toevallig gat in een bevroren laag aarde (permafrost) heen omhoog wordt geperst. Het water boven het gat bevriest en er ontstaat een grote ijslens die de bovenliggende grond omhoog drukt. Zo wordt een heuvel gevormd die pingo wordt genoemd. Als later het ijs smelt, zakt de grond in het ontstane gat en er is dan een ronde uitholling gevormd die zich al snel met water vult. Dit worden ronde meertjes van enkele meters in doorsnee tot ronde meren met een doorsnee van meer dan een paar kilometer: de pingoruïnes.

Een vorstheuvel ontstaat ongeveer op dezelfde manier, maar hier komt het water vanaf de zijkant naar binnen. De ijslens die ontstaat is lang zo groot niet als bij een pingo. Het is dus maar een klein meertje, dat zich al snel vult met waterplanten die tot veen worden. Zoveel vorstheuvels bij elkaar zijn gevonden is bijzonder te noemen!

Een afdruk van een van deze vorstheuvels, is in 3D te vinden in het Hunebedcentrum (fig. 2).

Bron: <http://heemtuinmuntendam.nl/wandelroute-geschiedenis/>

Figuur 1. Seizoensvorstheuvel in een toendra bij de poolcirkel, in feite is het een “mini- pingo”.

Figuur 2. De 3D afdruk (lakprofiel) van de seizoensvorstheuveld uit Muntendam, waarin de grindbandjes en veenlaagjes goed zichtbaar zijn.

